

Aleg. 213.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego z projektem ustawy o policyi ogniowej dla miast i miasteczek.

Wysoki Sejmie!

Ustawa o policyi ogniowej dla miast i miasteczek jest Wysokiemu Sejmowi przez Wydział krajowy po raz trzeci prawie w niezmienionej formie przedłożoną.

Przedstawia ona pewne poważne wątpliwości, czy nie jest w sprzeczności z obowiązującymi ustawami lub czy nie zawiera w sobie postanowień, które już w ustawie gminnej lub budowniczej się znajdują.

Wielokrotnie pojedyncze paragrafy lub nawet całe ustępy odnoszą się specjalnie do gmin wiejskich, choć ustawy zadaniem było określenie policyi ogniowej dla miast i miasteczek.

Te niewłaściwości starała się komisya w niniejszej ustawie usunąć.

Pomijając szczegółowy rozbiór motywów przytoczonych a za przedmowę służących, nie może komisya milczeniem pominąć i czuje się zniewoloną zwrócić uwagę Wydziału krajowego na błędy stylistyczne, jak n. p. ustęp zacytowany z okólnika c. k. Namiestnictwa o czyszczeniu kominów i kominiarzach, który to ustęp inaczej brzmi w oryginale.

Przechodząc do rozbioru pojedynczych paragrafów przedłożonej przez Wydział krajowy ustawy, zniewoloną była komisya takową w całości przerobić, wykreślając zupełnie jedne ustępy, jako już znajdujące się w ustawie gminnej lub budowlanej, drugie zaś jako zupełnie niewchodzące lub przekraczające zakres czynności policyi ogniowej.

Komisya administracyjna przedkłada Wysokiemu Sejmowi nową prawie ustawę, bo nie mogła się ograniczyć na zmianie pojedynczych ustępów, jakby to powinno być jej zadaniem.

Byłoby bardzo do życzenia, aby należycie zwięzłe i praktyczne, odpowiednio do naszych stosunków opracowane ustawy przez Wydział krajowy Sejmowi przedkładane były; przedłożenia takie ułatwiałyby bezsprzecznie prace w komisjach i wpływałyby korzystnie na szybszy tok rozpraw sejmowych.

Komisya w sprawozdaniu swoim nie wchodzi w szczegółowy rozbiór, tak różnie między jej wnioskiem a przedłożeniem Wydziału krajowego, jak i motywów, które ją do przerobienia ustawy zmusiły, wywód taki byłby zbyt obszernym i przekraczałby rozmiary sprawozdania komisji.

Komisya zaznaczyć również musi zdziwienie, że ustawa o policyi ogniowej tak późno Wysokiemu Sejmowi przedłożoną została i wyraża życzenie, aby w przyszłości projekta ustaw przynajmniej na miesiąc przed rozpoczęciem obrad Sejmu, posłom rozesłane były.

Komisya administracyjna streściwszy powyższe uwagi, które uczynić czuła się w obowiązku, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy o policyi ogniowej dla miast i miasteczek.

Tem przedłożeniem uznaje się za załatwione petycye Nr. 413 i 1263.

Lwów dnia 18. listopada 1889.

Przewodniczący :

Ziemiatkowski w. r.

Sprawozdawca

A. Wodzicki w. r.

U s t a w a.

z dnia . . . . . o policyi ogniowej, obowiązująca w miastach i miasteczkach Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje ;

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Wykonywanie policyi ogniowej. Policya ogniowa należy do własnego zakresu działania gminy.

§. 2.

Wykonywanie policyi ogniowej należy do naczelnika gminy. Dla odległych części gminy może Rada gminna ustanowić osobnego delegata.

II. Zapobieganie pożarom.

§. 3.

Miejscowy regulamin ogniowy. Rada gminna wyda miejscowy regulamin ogniowy, który według potrzeby całkowicie lub w szczególach do wiadomości wszystkich lub poszczególnych mieszkańców podany być winien. Ulega on zatwierdzeniu Wydziału powiatowego.

§. 4.

Rewizya ogniowa. Naczelnik gminy a względnie delegat jej (§. 2.) dokona najmniej raz do roku ogniowej rewizyi budynków. Do rewizyi tej przybierze sobie kominiarza i jednego znawcę, oraz naczelnika straży pożarnej lub w zastępstwie tegoż innego członka straży. Celem rewizyi tej jest zbadanie stanu budynków pod względem ich bezpieczeństwa od pożaru, wykrycie i uchylenie wszystkiego, coby pożar spowodować mogło, skontrolowanie stanu wyczyszczenia kominów, nareszcie sprawdzenia stanu przyborów i rekwizytów ogniowych.

O wyniku tej rewizji tudzież poczynionych przy niej zarządzeniach winien naczelnik gminy złożyć sprawozdanie Radzie gminnej na najbliższem jej posiedzeniu oraz Wydziałowi powiatowemu.

Kto się nie zastosuje do zarządzeń naczelnika gminy wskutek takiej rewizji wydanych, ulegnie karze, a nadto będą te zarządzenia w razie oporu na jego koszt wykonane.

§. 5.

Czyszczenie kominów.

Naczelnik gminy a względnie jej delegat (§. 2.) czuwa nad regularnem czyszczeniem kominów.

Kominy i rury kominowe czyszczone będą przez upoważnionych kominiarzy. Jak często ma się odbywać czyszczenie kominów określi miejscowy regulamin ogniowy. Za zasadę jednak służyć ma, iż kominy winny być w ziemie najmniej co dwa miesiące wycierane, przy większych paleniskach, jak n. p. w warsztatach, fabrykach itp. wycieranie winno następować częściej, nawet co ośm dni. Kominy t. z. rosyjskie, mogą być wypalone przy zachowaniu potrzebnych ostrożności i obecności straży pożarnej, za zozwoleniem naczelnika gminy i uwiadomieniem właścicieli sąsiednich domów.

§. 6.

Straż nocna ogniowa.

Straż nocna względnie policyjna wykonywa także czynności straży nocnej ogniowej.

III. Gaszenie pożarów.

§. 7.

Obowiązek niesienia pomocy. — Pogotowie koni.

Każdy mieszkaniec gminy jest obowiązany pod karą na wezwanie naczelnika gminy lub jej delegata nieść pomoc przy gaszeniu pożaru.

Właściciel studni prywatnej nie może zabronić czerpania wody z swojej studni podczas gaszenia pożaru.

Właściciele koni są obowiązani pod karą na zarządzenie naczelnika gminy lub osoby do kierowania ratunkiem wyznaczonej, dostarczyć koni na warunkach regulaminem ogniowym oznaczyć się mających.

Zaprzęgi pozamiejscowe przypadkowo na miejscu pożaru się znajdujące, mogą być użyte.

§. 8.

Pomoc gminom sąsiednim.

Każda gmina jest obowiązana w miarę możliwości nieść bezpłatnie pomoc gminom sąsiednim w razie wybuchu pożaru, o ile sama na własnym obszarze nie jest ogniem zagrożona.

§. 9.

Środki alarmowe.

Rada gminna wyda ogólne zarządzenie, aby o wybuchu pożaru tak w własnej gminie jak w gminach sąsiednich jak najrychlej się dowiedziano.

Znaki alarmowe winny być urządzone wedle miejscowych stosunków.

§. 10.

W o d a.

Gmina jest obowiązana starać się o to, ażeby posiadała zawsze dostateczny zapas wody do gaszenia pożaru.

Na strychach domów piętrowych znajdować się winny beczki napełnione wodą.

§. 11

Narzędzia ratunkowe.

Każda gmina winna być stosownie do swego obszaru i potrzeb miejscowych zaopatrzona w odpowiednią liczbę sikawek przenośnych lub ręcznych, beczkowsów, drabin, osęk, wiaderk i t. p. przyborów ogniowych,

§. 12.

Koszta przyborów ogniowych służących dla całej gminy, ponosi gmina.

§. 13.

Posiadacze większych budynków szczególnie takich, w których znajdują się większe ogniska, n. p. fabryk, browarów, kuźni itp. obowiązani są utrzymywać własne sikawki wozowe lub ręczne.

§. 14.

Rada gminna oznacza ilość przyborów ogniowych oraz postanawia w jakie przybory który dom ma być zaopatrzony.

Kontrolę nad znajdującymi się w każdym domu przyborami ogniowymi wykonywa się przy rewizjach ogniowych (§. 4.)

IV. Straż pożarna.

§. 15.

Rodzaje straży pożarnej.

Straż pożarna jest albo gminna albo ochotnicza.

§. 16.

Straż pożarna gminna.

W każdym mieście lub miasteczku bez wyjątku musi być zorganizowana straż pożarna gminna.

W gminach gdzie straż pożarna ochotnicza przyjmie na siebie obowiązki straży pożarnej gminnej, odpadnie potrzeba zorganizowania osobnej straży pożarnej gminnej.

W miastach atoli liczących wyżej 10.000 mieszkańców, musi być zorganizowany korpus straży pożarnej gminnej, bez względu na istnienie straży ochotniczej.

Regulamin ogniowy miejscowy określa zadanie i sposób działania straży pożarnej gminnej.

§. 17.

Straż pożarna gminna należy do służby gminnej i jako taka zorganizowaną jest wedle szczególnych postanowień Rady gminnej.

§. 18.

Straże pożarne ochotnicze.

Straże pożarne ochotnicze tworzą się dobrowolnie na zasadzie prawa o stowarzyszeniach i uchwalonych przez siebie statutów.

§. 19.

W każdym mieście lub miasteczku, w którym nie ma jeszcze straży pożarnej ochotniczej, naczelnik gminy winien starać się o jej utworzenie.

Gdzie już istnieje straż pożarna ochotnicza, naczelnik gminy winien w odpowiedni sposób wzywać i zachęcać, ażeby do niej w dostatecznej liczbie przystępowano.

§. 20.

Gdy się zgłosi dostateczna liczba ochotników, naczelnik gminy winien ich zwołać celem ustanowienia statutów i wyboru naczelnika oraz dowódców oddziałów straży.

§. 21.

Jeżeli straż pożarna ochotnicza przyjmie na siebie obowiązki straży pożarnej gminnej, natenczas wykonywać ona będzie swoje obowiązki w charakterze poruczonego jej przez gminę zakresu działania, statuta jej winny być zastosowane do przepisów niniejszej ustawy oraz wydać się mającego regulaminu ogniowego i ulegają zatwierdzeniu Rady gminnej.

Radzie gminnej zastrzeżonem być ma w tych statutach prawo zwoływania ogólnego zgromadzenia, prawo brania udziału w tem zgromadzeniu przez naczelnika gminy lub delegata, prawo zastępowania straży w czynnościach poruczonego jej zakresu działania, wreszcie prawo zatwierdzania wybranego naczelnika straży.

§. 22.

Straż ochotnicza staje się w ten sposób instytucją gminną, a naczelnik jej honorowym urzędnikiem gminy, jako taki, składa na czas swego urzędowania przysięgę służbową. Natomiast obowiązkiem będzie gminy postarać się dla straży o instruktora, ponieść kosztu nauki i wyćwiczenia straży, kosztu uzbrojenia potrzebnego do wykonywania jej zadania, wreszcie kosztu niezbędnych narzędzi i przyborów ratunkowych, o ile własne dochody stowarzyszenia straży ochotniczej na to nie starczą.

§. 23.

Naczelnik straży pożarnej ochotniczej, która pełni obowiązki straży pożarnej gminnej, jest na miejscu pożaru w rozporządzeniach swoich niezależnym, lecz jest za nie przed naczelnikiem gminy odpowiedzialnym.

W miejscach, w których straż ochotnicza istnieje obok gminnej, naczelnik gminy oznacza który z naczelników straży pożarnej ma w razie pożaru objąć kierownictwo ratunkiem.

§. 24.

Naczelnik gminy wykonywa pod względem służby pożarnej nadzór nad strażą ochotniczą i naczelnik jej jest obowiązany składać naczelnikowi gminy sprawozdania o wszystkim, co się służby pożarnej dotyczy.

§. 25.

Jeżeli straż ochotnicza pobiera zasiłki pieniężne od gminy, winna z nich składać Radzie gminnej rachunki.

§. 26.

Wszyscy pomoc niosący jak niemniej osoby przeznaczone do specjalnych czynności winny się stosować do rozporządzeń kierującego ratunkiem.

§. 27.

Wsparcie członków straży okazujących.

Członkom straży ochotniczej, którzy przy pożarze podczas pełnienia służby zostali uszkodzeni w sposób, czyniący ich niezdolnymi do pracy, w razie niedostatku należy się wsparcie bez względu na ich przynależność do gminy.

Toż samo stosuje się do wdów i sierot tych członków straży pożarnej stałej i ochotniczej, którzy w służbie doznają uszkodzenia czyniącego ich niezdolnymi do pracy.

V. Postępowanie podczas pożaru i po pożarze,

§. 28.

Naruszenie prywatnej własności w celu gaszenia pożaru, n. p. wyłamywanie, zrywanie dachu i. t. p. może nastąpić tylko w razie ostatecznej potrzeby, gdy nie ma innego środka do stłumienia ognia lub zapobieżenia rozszerzaniu się płomieni; lecz w takim nawet razie, wyjąwszy wypadki najgwałtowniejsze, nastąpić może jedynie z rozporządzenia naczelnika straży pożarnej, naczelnika gminy lub wyznaczonego kierownika ratunku.

§. 29.

Właściciele domów są obowiązani jak najspieszniej przedsięwziąć środki przeciw szerzeniu się wybuchłego pożaru przez przygotowanie zapasu wody, przystawienie drabin, obsadzenie dachu,

zamknięcie strychów, okien i otworów, przygotowanie zapasu wilgotnych miotel ogniwych i t. d.

Mieszkańcy domu są obowiązani przy tych czynnościach wedle możności dopomagać.

§. 30.

Po pożarze naczelnik gminy winien przedsięwziąć odpowiednie środki, ażeby ogień został zupełnie wygaszony i żeby dalsze niebezpieczeństwo nie zagrażało.

Część ludzi należących do ratowania z niezbędnymi przybarami powinna pozostać na miejscu aż do zupełnego wygaszenia ognia.

Sikawki dostarczone do pomocy przy gaszeniu będą właścicielom bezpłatnie przez mieszkańców gminy dostawione zaraz po zgaszeniu pożaru.

§. 31.

Dochodzenie przyczyn pożaru.

Dochodzenie przyczyn pożaru.

Po zupełnem ugaszeniu pożaru naczelnik gminy przy pomocy naczelnika straży pożarnej i potrzebnych świadków i znawców, wykona najściślejsze dochodzenie co do przyczyny pożaru, zbada czy nie zaszły takie okoliczności, które wymagałyby skarcenia lub przedsięwzięcia środków zapobiegawczych, ażeby się nie powtarzały na przyszłość i stwierdzi, czy przybory ratunkowe były w należytym porządku, oraz którzy z ratujących najbardziej się odznaczyli.

§. 32.

Jeżeli okaże się przeciw komu uzasadnione podejrzenie, że stał się winnym czynności zabronionej ustawą karną, naczelnik gminy natychmiast o tem sąd zawiadomi; jeśli zaś idzie o przekroczenie przeciw policyi budowniczey lub ogniowej, naczelnik gminy działa w zakresie swojej władzy.

§. 33.

O wyniku dochodzenia co do przyczyn, rozmiarów pożaru, wielkości szkód i innych mających publiczny interes wykrytych szczegółów, naczelnik gminy złoży szczegółowe sprawozdanie Radzie gminnej na najbliższem jej posiedzeniu, oraz politycznej władzy powiatowej i Wydziałowi powiatowemu.

§. 34.

Świadczenia urzędowe dla zabezpieczonych nie mogą być wydawane, jeśli dochodzenie okaże, iż zabezpieczeni są winni zbrodni, przestępstwa lub wykroczenia przewidzianego w ustawach lub rozporządzeniach obowiązujących.

VI. Postępowanie karne.

§. 35.

Czynności lub zaniedbania grożące niebezpieczeństwem pożaru, nie podpadające ustawie karnej, będą według odnośnych przepisów ustawy gminnej i budowniczey karane.

Co do sposobu orzekania kar, ich wysokości, toku instancji oraz wykonania wyroków karnych, obowiązują postanowienia ustawy gminnej.

§. 36.

Kary pieniężne wpływają do funduszu utrzymania rekwizytów ogniowych w gminie.

VII. Nadzór nad wykonywaniem policyi gminnej.

§. 37.

Nadzór Wydziału powiatowego.

Nadzór nad wykonywaniem policyi ogniowej należy do Wydziału powiatowego.

§. 38.

Gdyby gmina w wykonaniu niniejszej ustawy o policyi ogniowej dopuszczała się zaniedbania, Wydział powiatowy rozporządzi co należy w gminie wykonać; w razie wzbraniania się gminy zawiadzi władzę polityczną powiatową o wykonanie tych zarządzeń na koszt gminy.

Gdyby w celu wykonania zarządzeń powyższych potrzebne były ze strony gminy wydatki, Rada powiatowa ma prawo zniewolenia zwierzchności gminnej do wstawienia odpowiedniej kwoty w budżet gminy.

§. 39.

Nadzór Wydziału krajowego.

Wydział krajowy ma naczelny nadzór nad wykonywaniem policyi ogniowej.

VIII. Postanowienia co do obszarów dworskich.

§. 40.

W gminach miejskich, w których obszar dworski nie jest wcielony do związku gminnego, podlegają części obszaru dworskiego, położone w obrębie zabudowań gminy, postanowieniom niniejszej ustawy.

Wykonywanie na tych częściach wszystkich czynności policyi ogniowej należy do zakresu działania gminy.

IX Postanowienia końcowe.

§. 41.

Celem szybkiego załatwienia spraw dotyczących policyi ogniowej przez odpowiednie organa, winny wszystkie do tych spraw odnoszące się podania, rekursy i orzeczenia opatrzone być napisem „sprawa ogniowa“.

§. 42.

Przepisy ustawy karnej tudzież rozporządzenia administracyjne, mocą których pewne, niebezpieczeństwem pożaru zagrażające czyn-

ności są zakazane, albo też są nakazane pewne środki ostrożności w obchodzeniu się z materiałami łatwo zapalnymi, tudzież w sposobie ich przechowywania. niemniej postanowienia ustaw i rozporządzeń o policyi budowniczej, pozostają nienaruszone.

§. 43.

W miastach posiadających swe własne statuta, zakres kompetencji do wykonywania policyi ogniowej, statutami tymi określony, pozostaje w swej mocy.

§. 44.

Postanowienia zawarte w §§. 16. do 71. ces. pat. z d. 28 lipca 1786 r. obejmującego ustawę ogniową dla miast i miasteczek tracą moc obowiązującą z chwilą wejścia w życie niniejszej ustawy.

§. 45.

Polecam wykonanie niniejszej ustawy Mojemu ministrowi spraw wewnętrznych.